

У майстернях кафедри образотворчого мистецтва, з часу її заснування, було зібрано колекцію старовинного керамічного посуду. Його зображували студенти у своїх навчальних натюрмортах. Згодом колекція поповнилася іншими побутовими предметами, рушниками, фрагментами вишивок.

За ініціативи колишнього декана факультету Литвиненко Нінель Степанівни та завідувача кафедри образотворчого мистецтва Рибас Ніни Іванівни у одній із навчальних аудиторій було створено музей декоративно-ужиткового мистецтва. Проект оздоблення інтер'єру експозиції розробила Бичкова Любов Володимирівна. У збиранні експонатів допомагали викладачі університету, вчителі, студенти.

Експозиція формувалася із типових побутових речей, характерних для повсякденного життя місцевих жителів та була орієнтована на популяризацію художніх традицій Полтавщини. Побудова експозиції визначалася подвійною функцією кабінету-музею як навчальної аудиторії з музейною експозицією. У структурі цієї експозиції було виокремлено два модулі.

Модуль 1 – це мистецтвознавча експозиція з декоративно-ужиткового мистецтва Полтавщини. В ній представлені кераміка, вишивка, килимарство, традиційний одяг та побутові речі. Ці види декоративно-ужиткового мистецтва набули широкого розвитку на Полтавщині.

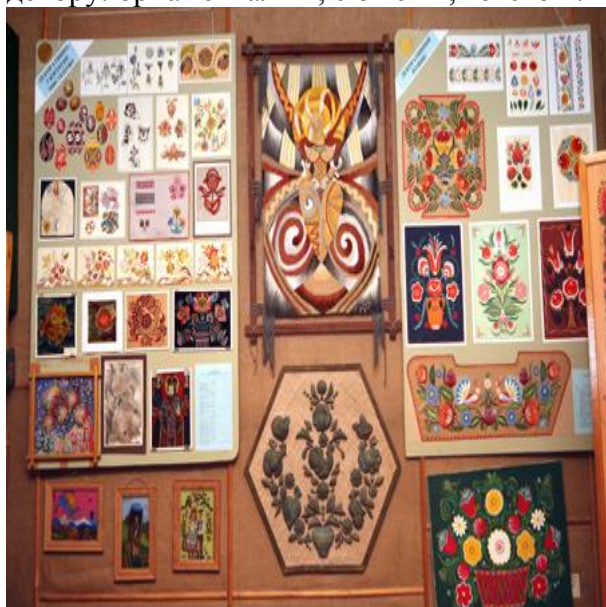
Експозиція розділу кераміки побудована на порівнянні ліплених вручну виробів трипільських часів з їх специфічною символічною орнаментикою (копії Ю. Павінської, керівник В.С. Бабенко) та сучасних творів із стилізованими рослинними візерунками; опішнянського розписного посуду з ріжковим письмом щільними ангобами природних кольорів глини та білої косівської кераміки з гравіюванням та акварельно-прозорими затіками поливи; нарешті – розписного оздоблення і пластичного. Таке зіставлення дозволяє більш наочно продемонструвати різноманітність художніх форм прояву творчого генію народу, акцентувати увагу на характерних рисах виробів опішнянської кераміки на тлі інших осередків традиційного українського гончарства.

Розташовано експозицію кераміки в чотирьох вітринах за тематикою: зразки старовинного посуду, кераміка з колірним декором, кераміка з пластичним декором та дитяча іграшка.

Українська вишивка надзвичайно різноманітна за технікою виконання і за способами декорування. Для традицій Полтавщини найбільш характерними є такі шви, як вирізування, мережка, пряма лічильна гладь, виколювання. Переважають світлі кольори (білий, сірий, голубий, золотавий) на білому тлі. Іноді використовувався і чорний або темно-синій колір. Цей тип вишивання здебільшого вживається у давньому одязі. Рушники, виконані в такій техніці - рідкісне явище. Переважно такі вишивки служать не лише прикрасою, а й оберегами. В колекції представлено декілька сорочок, фрагменти дипломних робіт з вишивками (автор Кушніренко О.М., керівник Рибас Н.І.), фрагменти композицій мережок. Експозицію доповнюють декілька «відшивок», зроблених власною рукою дивовижної вишивальниці, заслуженого майстра народної творчості, члена Спілки народних майстрів України Олександри Кузьмівни Великодної.

Представлені у колекції рушники XIX – XX ст. систематизовані за технікою вишивання – хрестиком, гладдю, мережкою; за кольором вишивки: одноколірні (червоні), двоколірні (червоний з чорним, червоний з зеленим, червоний з голубим), багатоколірні; за змістом декору: орнаментальні, сюжетні, текстові.

Центрами килимарства на Полтавщині були Диканька, Сорочинці, Решетилівка, Золотоноша, Нові Санжари, Дігтярі та інші. Залежно від призначення килими мали назви: настільні, запільні, ліжники, налавники, весільні тощо. Ткалися килими в техніці перебору та кружляння. У килимах переважає квітковий орнамент. Іноді разом зі стилізовано-рослинними орнаментами компонується зображення птахів і тварин. Ткали також килими з геометричним орнаментом та з тематичними композиціями (гобелени). Килими були безворсими і ворсовими. Ворсові (без стрижки) килими звалися „коцями”.

Характерним для квіткових килимів Полтавщини є так зване „деркання” – різноманітність відтінків одного кольору, яка утворюється завдяки нерівномірності

пофарбування пряжі. Цей недолік, художньо осмислений народним генієм, виявився надзвичайно виразним прийомом створення оригінального колориту, що ніби мерехтить, випромінюючи з себе сяйво. Полтавські килими відрізняються гармонійним вишуканим колоритом. Головним осередком їх виготовлення у XX ст. стала Решетилівка, де працювали такі відомі і своєрідні митці, як Надія Несторівна Бабенко та Леонід Самійлович Товстуха. В експозиції представлено палітру кольорової пряжі Н.Н. Бабенко та міні-килимок з типовим для виробів Решетилівської фабрики фрагментом орнаменту і специфічним пурпуровим колоритом. Цю колекцію доповнюють орнаментована вовняна крайка та червоний вив'язаний пояс з чорною смугою уздовж і китицями на кінцях. Із сучасних виробів представлений фрагмент ліжника з геометричним орнаментом.

Основу експозиції етнографічного розділу складає колекція речей хатнього вжитку сім'ї Лиманських. Дуже рідкісними тепер речами є і представлені в колекції велике цупке сіре рядно, виткане з «валу» човниковою технікою та шмат смугастої сіро-чорної вовняної ковдри. Сюди входять також і знаряддя праці: механічна та ручна прядка, денце, чесало, веретено, лопата для випікання хліба, коромисло, рогачі, ціп та кочерга і кочережка. Ця колекція доповнена рублем та качалкою, праскою, серпами, подарованими іншими людьми. Доповнюють цей розділу експозиції дипломні роботи О. Лелюх та А. Негай (керівник Ю.А. Мохірева) – копії двох дерев'яних скринь та мисника і полички з оздобленням типово полтавським розписом.

Значне місце серед багатьох інших видів народної творчості посідає мистецтво вбрання. Український народний одяг приблизно до 70-х років XIX ст. виготовлявся переважно з тканин домашнього виробництва. В ньому виявилось уміння народних майстрів за допомогою простих засобів органічно поєднувати утилітарність і красу.

З великою майстерністю добиралося зіставлення кольорів, створювалося невичерпне багатство орнаментальних прикрас. На Полтавщині, завдяки суто землеробському характеру господарства, довго зберігалися риси автохтонного вбрання, які виникли в цих умовах життєдіяльності.

На манекені в експозиції кабінету-музею представлений комплекс жіночого одягу кінця XIX – початку XX століття, що складається з вишитої червоним та чорним сорочки, коричневої керсетки з чорною флісовою аплікацією „левадки”, чорної юпки з оздобленням строчкою, чорної запаски, очіпка та хустки і черевиків. Модуль 2 – виставка творчих робіт студентів з декоративно-ужиткового мистецтва. Вони представлені за чотирма напрямками:

- традиційні види декоративно-ужиткового мистецтва Полтавщини;
- традиційні види декоративно-ужиткового мистецтва України;
- різноманітні види світового декоративно-ужиткового мистецтва;
- творчість сучасних професійних майстрів декоративно-ужиткового мистецтва.

Експозиція цього модуля не має чіткої структурної побудови, оскільки вихідною позицією у її створенні є гармонійне узгодження творів за зовнішніми ознаками: розміром, кольором, композицією. Адже ці твори дуже різні за технікою виконання, стилістичними ознаками, культурним підтекстом.

Деякі з творів здобули собі постійне місце в експозиції, доки не створені кращі. Переважно це практичні частини дипломних робіт. Серед них найдавнішими є вітраж за мотивами петриківської витинанки (автор Л.Свищ, керівник Л.В. Бичкова.), панно в техніці петриківського розпису (автор Л. Горєва, керівник Л.В. Бичкова), панно в змішаних техніках килимарства (автор Ж. Чернощогова, керівник Л.Г. Безуглова) та інші. До творів останніх років належать керамічне панно з кахлів (автор І. Ярьсько, керівник О.О. Бабенко), керамічне панно на теми казок (автор Л. Шевченко, керівник О.О. Кайдановська.), серія аплікацій соломкою (автор Л. Шкурко., керівник О.О. Бабенко), серія керамічних рельєфів на Гоголівську тематику (автор Н.Чич, керівник І.М. Віцько.).

Інші твори потрапляють до експозиції не надовго, бо є кращими лише серед поточних робіт і тільки для певного контингенту студентів. Наприклад, картинки на склі (автор Ю. Дроботенко, Ю. Деркач, керівник О.О. Бабенко), серія розписів батиком (автор О.А. Аннабердієва, керівник Л.В. Бичкова) тощо.

Досить регулярно в приміщенні кабінету-музею відбуваються спільні методичні семінари викладачів образотворчого мистецтва міста. У ньому проходять зустрічі студентів з видатними діячами народного мистецтва України.